

**ВЕГЕТАТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ХОЛЕЦИСТОКІНЕТИЧНИХ
І КИСЛОТОСЕКРЕТОРНИХ ЕФЕКТІВ МІНЕРАЛЬНОЇ ВОДИ ДЖЕРЕЛА № 2
КУРОРТУ ТРУСКАВЕЦЬ**

© О. М. Іваницька, І. Л. Попович

*ДУ "УкрНДІ медицини транспорту МОЗ України", Одеса
Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України, Трускавець*

Раніше нами показано, що розмаїття холецистокінетичних (ХЦКЕ) і кислотосекреторних ефектів лікувальної води Нафтуса курорту Трускавець зумовлене її поліваріантними вегетотропними і гормональними ефектами. Дане дослідження стосується

з'ясування вегетативного механізму таких ефектів мінеральної води (МВ) джерела №2 (хлоридно-бікарбонатної натрієво-кальцієво-магнієвої, М 10,7 г/л).

У 41 пацієнта гастроентерологічного профілю в базальному періоді і протягом 60 хв після вжи-

Матеріали науково-практичної конференції «Актуальні питання патології за умов дії надзвичайних факторів»
вання МВ (3 мл/кг, кімнатної температури) реєстрували об'єм жовчного міхура (методом ехотомоскопії, на 10, 20, 30, 45 і 60 хв постпрандіального періоду), рН фундальної слизової шлунка (зондом Лінара, на 20, 40 і 60 хв) і стан вегетативної регуляції (методом кардіоінтервалографії, на 30 і 60 хв).

Ретроспективно виділено 5 варіантів ефектів. У 11 пацієнтів об'єм жовчного міхура (ОЖМ) на 10 хв зменшувався до 90 % початкового (27,2±4,9 мл), надалі ХЦКЕ наростав, сягаючи максимуму (66 % на 30 хв з наступним виходом на плато (69 % на 45 і 71 % на 60 хв). ХЦКЕ поєднувався зі зниженням рН від 7,1±0,1 до 1,50±0,14, 1,38±0,09 і 1,90±0,23. При цьому стрес-індекс Баєвського (СІ) зменшувався від 367±124 до 112±24 на 30 хв, залишаючись на цьому ж рівні (123±27) і на 60 хв.

У 6 осіб такий же початковий ОЖМ (31,0±1,2 мл) протягом перших 20 хв практично не змінювався, на 30 хв зменшувався лише до 95 %, а на 60 – до 72 % початкового. Рівень рН спочатку зростав від 1,97±0,16 до 5,4±0,4 на 20 хв, а потім знижувався до 2,65±0,23 і 2,50±0,25 на 40 і 60 хв. При цьому СІ залишався незмінним до 30 хв (340±72 до і 357±90 через 30 хв після вживання МВ), а на 60 хв знижувався до 244±72.

У 8 хворих ОЖМ (30,7±2,4 мл) вже на 10 хв зменшувався до 62 %, а на 30 до 53 %, проте надалі фаза скорочення переходила у фазу розслаблення, про що свідчить збільшення ОЖМ до 86 % на 45 і 119 % на 60 хв після вживання МВ. Такий двофазній холецистоловолюмограмі відповідає двофаз-

на крива СІ: зниження від 169±43 до 88±23 з наступним підвищенням до 340±86. При цьому субацидний рівень рН в першій фазі практично не змінювався (2,14±0,17, 2,57±0,23 і 1,99±0,15), а на 60 хв зареєстрований в зоні анацидності (7,3±0,1).

У 9 осіб констатовано слабкий антиХЦКЕ МВ, поєднаний зі слабким кислотоінгібувальним ефектом. Про це свідчить прогресивне збільшення ОЖМ (27,1±2,0 мл) від 104 % на 10 хв до 112 % на 60 хв реакції в поєднанні з підвищенням рН від 1,52±0,03 до 2,33±0,12 (на 20 хв), 1,96±0,16 (на 40 хв) і 1,91±0,09 (на 60 хв). Таким паттернам ОЖМ і рН відповідає прогресивна динаміка СІ: 113±36, 136±46 і 149±37.

Нарешті, у 7 пацієнтів зареєстровано значний антиХЦКЕ МВ, поєднаний зі значним кислотоінгібувальним ефектом. Так, прогресуюче збільшення ОЖМ від 14,8±1,3 мл до 128 % початкового на 30 хв і 122 % – на 60 хв супроводжується повним гальмуванням секреції кислоти, про що свідчить прогресуюче підвищення рН від 2,25±0,36 до 5,45±0,44, 7,1±0,1 і 7,3±0,1. При цьому величини СІ становлять 80±22, 162±34 і 167±59 відповідно.

Методом дискримінантного аналізу з'ясовано, що кожен із п'яти варіантів ефектів МВ прогнозується із стовідсотковою точністю за сукупністю початкових показників організму (в порядку зменшення критерію Л Wilk's): рН, β-ЛП, індекс адаптації Поповича, еритроцити, стрес-індекс, холестерин, вегетативна реактивність, еозинофіли, маса, ЧСС стоячи, моноцити, Hb, ЧСС сидячи і стать.